

Projekts LIFE-IP LatViaNature

Aktivitāte E.4.1: "Brīvprātīgas iesaistes palielināšana biotopu un sugu apsaimniekošanā"

Vadlīnijas un kvalitātes kritēriji publisku biotopu apsaimniekošanas pasākumu organizēšanai iniciatīvas "Daru labu dabai!" ietvaros

Atbildīgais par aktivitāti: Dabas aizsardzības pārvalde
sadarbībā ar Pasaules Dabas fondu

Sigulda 2021

Dabas aizsardzības
pārvalde

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

KOKSNE • STĀDI • ATPŪTA

sadarībā ar

LATVIJAS
UNIVERSITĀTE

DAUGAVPILS
UNIVERSITĀTE

HESPI
VIDZEMES
AUGSTSKOLA

Latvijas
Lauksaimniecības
universitāte

SUMMARY

Sub-Action E.4.1: Increasing volunteer involvement in habitat and species management activities

Deliverable: Guidelines and quality criteria for organizing habitat management activities as public events using the brand "Let's do it for nature!" (online document)

This document has been developed within the framework of the LIFE-IP LatViaNature project for the initiative "Let's do it for nature!" The joint initiative of the Nature Conservation Agency (NCA) and the Pasaules Dabas Fonds (PDF) provides for volunteers to do good things for nature, meet new people and learn new skills related to nature conservation. The guidelines and quality criteria are created to organize the voluntary activities more successfully and coherently. The cooperation and responsibilities of the organizers are described in the first part of the guidelines. There are 3 cooperation schemes - first, the open events organized by the Nature Conservation Agency or Pasaules Dabas Fonds, second, the closed events organized by the NCA or PDF and third, the open or the closed events organized by the LIFE-IP LatViaNature project itself.

The second part of the document consists of 4 quality criteria:

1. Compliance with the guidelines for the management of habitats of the EU importance,
2. Thematic message and educational character of the event for different audiences,
3. Communication in the public space to increase environmental awareness in society,
4. "Let's do it for nature!" - a climate and environment friendly event.

Information about the events will be available on the website of the initiative "Let's do it for nature!" - <https://www.darudabai.lv/>, as well as on the website of the LIFE-IP LatViaNature project - <https://latvianature.daba.gov.lv/>

Ievads

Aktivitātes galvenais mērķis ir izcelt ar dabas daudzveidību un atjaunošanu saistīto praktisko aktivitāšu nozīmi un dažādību, kas atšķiras pēc vietas, rakstura, sarežģītības, gadalaika u.c., kā arī palielināt sabiedrības izpratni par dabas vērtībām un nepieciešamo apsaimniekošanu, izglītojot sabiedrību caur brīvprātīgo iesaistīšanu un praktisko darbu dabā biotopu atjaunošanā.

Galvenais iemesls šo aktivitāšu organizēšanai ir nepieciešamība vairāk iesaistīt sabiedrību dabas daudzveidības atjaunošanā un censties to maksimāli pietuvināt pašsaprotamai praksei (piemēram, darba kolektīva komandas saliedēšana un korporatīvā atbildība ar augstu pievienoto vērtību u.c.). Labākais un efektīvākais veids, kā to izdarīt, ir nodrošināt iespēju gūt tiešu, personisku un praktisku pieredzi. Tādā veidā pasākumu dalībnieki iepazīstas ar labāko praksi neformālā gaisotnē dabas eksperta (-u) pavadībā, kas būtiski palielina iespējas izplatīt iegūtās zināšanas dažādām ieinteresētajām pusēm visā Latvijā.

Aktivitāte tiks īstenota caur *"mācos darot"* pieeju. Kopumā projekta LIFE-IP LatViaNature darbības laikā tiks organizēti 58 pasākumi brīvprātīgo iesaistei dabas daudzveidības atjaunošanā atklātu, publisku un aizvērtu pasākumu veidā dažādos Latvijas reģionos. Pasākumi tiks organizēti, turpinot savstarpējo sadarbību starp Dabas aizsardzības pārvaldi un Pasaules Dabas Fondu iniciatīvas "Daru labu dabai" ietvaros.

Projekta pienesums jau esošajai iniciatīvai tiek plānots ar padziļinātu uzsvāru uz izglītošanas komponenti katrā pasākumā, kas izpaudīsies gan kā biotopu eksperta stāstījums pirms darbu veikšanas, gan praktisko darbu veikšana kopā ar ekspertiem, gan arī paliekošs informatīvs materiāls. Eksperti ar stāstījumu dabā uz vietas var paaugstināt izpratni iesaistītajiem brīvprātīgajiem, tiem nododot zināšanas par dabas bagātībām un nepieciešamo apsaimniekošanu dabas daudzveidības atjaunošanā. Uzskatām, ka eksperta klātbūtne un lielāks uzsvārs uz izglītošanu vairo iesaistīto brīvprātīgo motivāciju piedalīties pasākumā.

Tiek plānots, ka katrs pasākums sastāvēs no vairākām daļām:

1. Izglītojošā daļa. Biotopu vai sugu eksperta un/vai dabas izglītības speciālista stāstījums darbu sākumā par darbu nepieciešamību, par pielietojamām praktisko darbu metodēm, kā arī par konkrētā biotopa un atjaunošanas darbu specifiku. Teorētisko jeb izglītojošo daļu papildina un biotopu ekspertus atbalsta PDF pārstāvji;
2. Praktiskā daļa. Darbu veikšana eksperta vadībā aptuveni 3-4 h garumā (piemēram, krūmāju tīrīšana aizaugušos zālājos, zālāja stādīšana u.c.);
3. Pusdienas;
4. Atkarībā no biotopu atjaunošanas tēmas, specifikas un veida pēc darbu padarīšanas var tikt rīkotas izglītojošas aktivitātes (piemēram, dažādu sugu iepazīšana biotopā eksperta un/vai dabas izglītības speciālista vadībā u.c.);
5. Pasākuma noslēgumā tiek veikta neliela dalībnieku aptauja pasākuma novērtēšanai un/vai jauniegūto zināšanu nostiprināšanai.

Brīvprātīgie iesaistes pasākumi plānoti gan atvērtā tipa, kas pieejami ikvienam interesentam, gan slēgta tipa - piesaistīto ieinteresēto partneru kolektīviem, kas vienlaicīgi var kalpot arī kā komandas saliedēšanas aktivitāte. Lai palielinātu ieinteresēto personu grupu dažādību, atkarībā no darbu specifikas, īpaši tiks gaidīti vietējie zemes īpašnieki, vietējo pašvaldību pārstāvji, kā arī vietējo nevalstisko organizāciju pārstāvji. Uzmanība tiks pievērsta pasākumu publicitātes palielināšanai īpaši pirms darbu veikšanas. Tiks uzrunāti vietējie influenceri un Latvijā atpazīstamas personas, lai popularizētu brīvprātīgo iesaistes pasākumus, sevišķi tālākos Latvijas reģionos.

Vadlīnijas publisku biotopu apsaimniekošanas pasākumu organizēšanai iniciatīvas "Daru labu dabai!" ietvaros

Brīvprātīgo iesaistes palielināšanai biotopu praktiskās apsaimniekošanas pasākumu organizēšanā tiks izmantota esošā pieredze sadarbībā starp Dabas aizsardzības pārvaldi (turpmāk-DAP) un Pasaules Dabas Fondu (turpmāk - PDF) iniciatīvas "Daru labu dabai" ietvaros. Lai veicinātu pēc iespējas harmoniskāku sadarbību, tiek izstrādātas vadlīnijas, kas ļaus veiksmīgāk organizēt pasākumus. Vadlīnijas balstās uz jau esošu iniciatīvas partneru sadarbības shēmu, kas projekta laikā tika aktualizēta, balstoties uz līdzšinējo pieredzi ilggadējo partneru starpā. Šīs vadlīnijas var noderēt arī citām institūcijām vai nevalstiskajām organizācijām Latvijā un ārvalstīs, kas var raisīt interesi piedalīties vai pārņemt iniciatīvas "Daru labu dabai" pieredzi un to īstenot. Tādējādi vadlīnijas vienlaicīgi kalpo kā daļa no projekta LIFE-IP LatViaNature rezultātu pārneses un iespējamās atkārtojamības (*transferability and replicability*).

Pēc pasākuma tipa tiek izdalīti 3 "Daru labu dabai" organizatoriskie - sadarbības varianti. Pie katra variantā izstrādātas attiecīgas vadlīnijas pasākumu organizēšanai, kas skatāmas tālāk tekstā un attēlos:

- Atvērtā tipa pasākumi, ko organizē Dabas aizsardzības pārvalde ar vai bez tās sadarbības partnera Pasaules Dabas Fonds tiešas dalības;
- Slēgtā tipa pasākumi, ko organizē Dabas aizsardzības pārvalde un tās sadarbības partneris Pasaules Dabas Fonds;
- Atvērtā vai slēgtā tipa, ko organizē LIFE-IP LatViaNature projekts, ar uzsvāru uz dabas izglītību.

Atvērtā tipa brīvprātīgo iesaistes pasākumu organizēšana

Pasākumu organizēšanā savstarpēji sadarbojas Dabas aizsardzības pārvalde (DAP) (ieskaitot Dabas aizsardzības pārvaldes reģionālās administrācijas (DAP RA), Dabas centrus, kā arī Dabas aizsardzības pārvaldes Komunikācijas un dabas izglītības nodaļas darbiniekus (DAP KDIN)) un, izvērtējot iesaistes iespējas, sadarbības partneris Pasaules Dabas Fonds (PDF). Atvērtā tipa talkas organizatorisko darbu var iedalīt vairākos posmos (skatīt 1. attēlu):

Atvērtā talka	Iniciēšana un plānošana	Organizēšana	Īstenošana	Izvērtēšana
DAP RA	1. Iezīmē un atlasa nepieciešamos darbus bioloģiskās daudzveidības atjaunošanai biotopā. 2. Plāno talkas norisi (darbi, vieta, laiks), saskaņā ar kvalitātes kritērijiem.	Sagatavo darbu brīvprātīgajiem , veicot tehniskos priekšdarbus.	1. Nodrošina instruktāžu dalībniekiem. 2. Skaidro/ ierāda veicamos darbus un uzrauga.	Izvērtē paveiktos darbus biotopā, plāno turpmākos darbus sabiedrības iesaistei.
Dabas centri	1. Saņem informāciju par gaidāmo pasākumu. 2. Organizē dalībnieku pieteikšanos.	1. Organizē dalībnieku pieteikšanos. 2. Gatavo izglītojošo daļu , piesaista biotopa/sugu ekspertus.	1. Nodrošina izglītojošo daļu. 2. Veic fotofiksācijas. 3. Apkopo informāciju par notikušo pasākumu un veiktajiem darbiem.	Veic dalībnieku aptauju (pasākuma novērtēšanai un/vai iegūto zināšanu nostiprināšanai).
DAP KDIN	1. Saņem informāciju par gaidāmo pasākumu. 2. Plāno komunikācijas aktivitātes.	1. Sagatavo un izsūta preses relīzi medijiem. 2. Sagatavo vizuāļus. 3. Izplata ziņu sociālajos tīklos.		1. Publicē ziņu darudabai.lv 2. Izplata medijiem/ sociālajiem tīkliem
PDF	1. Saņem informāciju par gaidāmo pasākumu. 2. Vienojas par iesaisti.	1. Sagatavo/ papildina izglītojošo daļu. 2. Atbalsta ziņu sociālajos tīklos.	Piedalās/ atbalsta ekspertu(s) izglītojošajā daļā.	Veic dalībnieku aptauju (pasākuma novērtēšanai un/vai iegūto zināšanu nostiprināšanai).
Individuālie interesenti	-	Piesakās	Piedalās	Piedalās

1. attēls. Atvērtā tipa brīvprātīgo pasākumu organizatoriskā sadarbības shēma

1. **Iniciēšana un plānošana.** DAP RA atlasa nepieciešamos darbus bioloģiskās daudzveidības atjaunošanai biotopā un plāno talkas norisi (darbi, vieta, laiks), saskaņā ar kvalitātes kritērijiem. DAP RA par darāmo informē reģionālo Dabas centru, DAP KDIN un

PDF (ja attiecināms). DAP nodaļas sadala darba pienākumus un veic nepieciešamo darbu plānošanu, izveidojot datumu un laika grafiku, vienojas par izglītojošā elementa veidu un saturu, attiecīgi piesaista ekspertu. PDF piedalās izglītojošās daļas sagatavošanā, ja ir iepriekšēja vienošanās par iesaisti.

2. **Sagatavošanās darbi (priekšdarbi).** DAP RA veic nepieciešamos saskaņojumus gan ar zemes īpašniekiem (ja darbība risināsies ārpus DAP zemes), gan citus atbilstoši LR normatīvajiem aktiem. DAP RA veic nepieciešamo tirgus izpēti, līgumu u.c. dokumentu sagatavošanu attiecībā uz darbarīkiem, ēdinātājiem, wc un transportu. Dabas centrs veic izglītojošā materiāla izstrādi. Tiek veikta foto fiksācija ar vietas izskatu pirms darbu veikšanas. Attiecīgā DAP RA veic tehniskos sagatavošanās darbus uz vietas plānotajā pasākuma vietā.
3. **Pieteikšanās.** Dabas centri organizē dalībnieku pieteikšanos, sagatavo uzsaukumu par gaidāmo pasākumu, kā arī saņem pieteikumus no individuālajiem interesentiem. Atbilstoši sagatavotajai informācijai, DAP KDIN sagatavo preses relīzi, vizuālus un uzsaukumu izplata sociālajos tīklos un darulabudabai.lv mājaslapā, kā arī informē partneri PDF, par informācijas izplatīšanu savos kanālos, ja attiecināms.
4. **Talkas norise.** Pasākumā piedalās organizatori un visi interesenti. Dabas centri nodrošina izglītojošo daļu, foto fiksācijas un apkopo informāciju par notikušo pasākumu un veiktajiem darbiem, videomateriālu filmēšanu, kopbildi. DAP ar vai bez PDF atbalsta vada izglītojošo daļu, savukārt tehniskos darbus vada DAP RA. DAP RA atbild par vietas savākšanu/novākšanu pēc pasākuma beigām. Dabas centri veic dalībnieku aptauju (pasākuma novērtēšanai un/vai iegūto zināšanu nostiprināšanai), šo aptauju var veikt arī PDF (pēc vienošanās).
5. **Pēc talkas darbi.** DAP RA veic informācijas apkopošanu un nosūta DAP komunikācijas nodaļai apkopošanai, izplatīšanai sociālajos tīklos, darulabudabai.lv mājaslapā. DAP Komunikācijas nodaļa pēc vienošanās (ja attiecināms) pārsūta informāciju partnerim PDF izplatīšanai savos kanālos. DAP RA administrācijas daļa novērtē paveiktā atbilstību

iecerētajām, savukārt DAP RA dabas daļa novērtē paveiktā ietekmi uz biotopu uzturēšanu. Dabas centrs novērtē turpmākās izglītojošās darbības.

Slēgtā tipa brīvprātīgo iesaistes pasākumu organizēšana

Atšķirībā no atvērtā tipa talkām, slēgtā tipa talkās piedalās trešais ieinteresētais partneris, kas var būt uzņēmums, skola, pulciņš, biedrība utml. Piesaistot trešo partneri, PDF uzņemas lielāku atbildību pasākuma organizēšanas un norises laikā. Slēgtā tipa talkas organizatorisko darbu var iedalīt vairākos posmos (skatīt 2. attēlu).

Slēgtā talka	Iniciēšana un plānošana	Organizēšana	Īstenošana	Izvērtēšana
DAP RA	1. Iezīmē un atlasa nepieciešamos darbus bioloģiskās daudzveidības atjaunošanai biotopā. 2. Plāno talkas norisi (darbi, vieta, laiks), saskaņā ar kvalitātes kritērijiem un piesaistītā partnera iespējām .	Sagatavo darbu brīvprātīgajiem , veicot tehniskos priekšdarbus.	1. Nodrošina instruktāžu dalībniekiem. 2. Skaidro/ ierāda veicamos darbus un uzrauga.	Izvērtē paveiktos darbus biotopā, plāno turpmākos darbus sabiedrības iesaistei.
Dabas centri	Saņem informāciju par gaidāmo pasākumu.	Gatavo izglītojošo daļu , piesaista biotopa/sugu ekspertus.	1. Eksperti nodrošina izglītojošo daļu . 2. Veic fotofiksācijas .	
DAP KDIN	1. Saņem informāciju par gaidāmo pasākumu. 2. Plāno komunikācijas aktivitātes.	Izplata saskaņotu ziņu savos sociālajos tīklos.		1. Publicē ziņu darudabai.lv 2. Izplata medijiem/ sociālajiem tīkliem
PDF	1. Koordinē sarunas starp DAP un piesaistīto trešo partneri . 2. Plāno komunikācijas aktivitātes atbilstoši sadarbības nosacījumiem.	1. Gatavo, saskaņo un izplata preses relīzi. 2. Izplata ziņu sociālajos tīklos. 3. Sagatavo/ papildina izglītojošo daļu .	1. Piedalās/ atbalsta ekspertu(s) izglītojošajā daļā. 2. Nodrošina ēdināšanu atbilstoši kvalitātes kritērijiem. 2. Veic fotofiksācijas . 3. Apkopo informāciju par notikušo pasākumu un veiktajiem darbiem.	Veic dalībnieku aptauju (pasākuma novērtēšanai un/vai iegūto zināšanu nostiprināšanai).
Ieinteresētais partneris	Izsaka iespējas (dalībnieku skaits, veicamo darbu grūtības pakāpe, attālums no biroja u.c.)		Piedalās	Piedalās

2. attēls. Slēgtā tipa brīvprātīgo pasākumu organizatoriskā sadarbības shēma

- 1. Iniciēšana un plānošana.** PDF koordinē sarunas starp DAP un piesaistīto trešo partneri. DAP RA atlasa nepieciešamos darbus bioloģiskās daudzveidības atjaunošanai biotopā un plāno talkas norisi (darbi, vieta, laiks), saskaņā ar kvalitātes kritērijiem un trešā partnera iespējām. DAP RA par darāmo informē reģionālo PDF, Dabas centru, DAP KDIN.
- 2. Sagatavošanās darbi (priekšdarbi).** DAP RA veic nepieciešamos saskaņojumus gan ar zemes īpašniekiem (ja darbība risināsies ārpus DAP zemes), gan citus atbilstoši LR normatīvajiem aktiem. DAP RA veic nepieciešamo tirgus izpēti, līgumu u.c. dokumentu sagatavošanu attiecībā uz darbarīkiem, wc un transportu. Dabas centrs veic izglītojošā materiāla izstrādi. PDF plāno komunikāciju, organizē gatavo, saskaņo un izplata preses relīzi, izplata ziņu sociālajos tīklos, sagatavo/ papildina izglītojošo daļu, nodrošina ēdināšanu. DAP KDIN izplata saskaņoto ziņu savos komunikācijas kanālos. Attiecīgā DAP RA veic tehniskos sagatavošanās darbus uz vietas plānotajā pasākuma vietā. Tiek veikta foto fiksācija pirms darbu uzsākšanas.
- 3. Pieteikšanās.** PDF organizē dalībnieku pieteikšanos, fiksējot partnera organizācijas dalībnieku skaistu, fiziskās iespējas, laiku, citus ierobežojumus. Informācija tiek nodota DAP.
- 4. Talkas norise.** Pasākumā piedalās organizatori un piesaistītā partnera kolektīvs. Dabas centri nodrošina izglītojošo daļu, foto fiksācijas un apkopo informāciju par notikušo pasākumu un veiktajiem darbiem, videomateriālu filmēšanu, kopbildi. DAP vada izglītojošo daļu, atbalsta PDF, savukārt tehniskos darbus vada DAP RA. DAP RA atbild par vietas savākšanu/novākšanu pēc pasākuma beigām. PDF veic dalībnieku aptauju (pasākuma novērtēšanai un/vai iegūto zināšanu nostiprināšanai).
- 5. Pēc talkas darbi.** DAP RA veic informācijas apkopošanu un nosūta PDF nodošanai piesaistītajam partnerim, izplatīšanai sociālajos tīklos un izvietojšanai darulabudabai.lv mājaslapā. PDF informē un pārsūta informāciju DAP KDIN apkopošanai un izplatīšanai savos kanālos. DAP RA administrācijas daļa novērtē paveiktā atbilstību iecerētajām, savukārt DAP RA dabas daļa novērtē paveiktā ietekmi uz biotopu uzturēšanu. PDF veic dalībnieku aptauju.

Atvērtā vai slēgta tipa brīvprātīgo iesaistes pasākuma organizēšana (organizē LIFE-IP LatViaNature projekts)

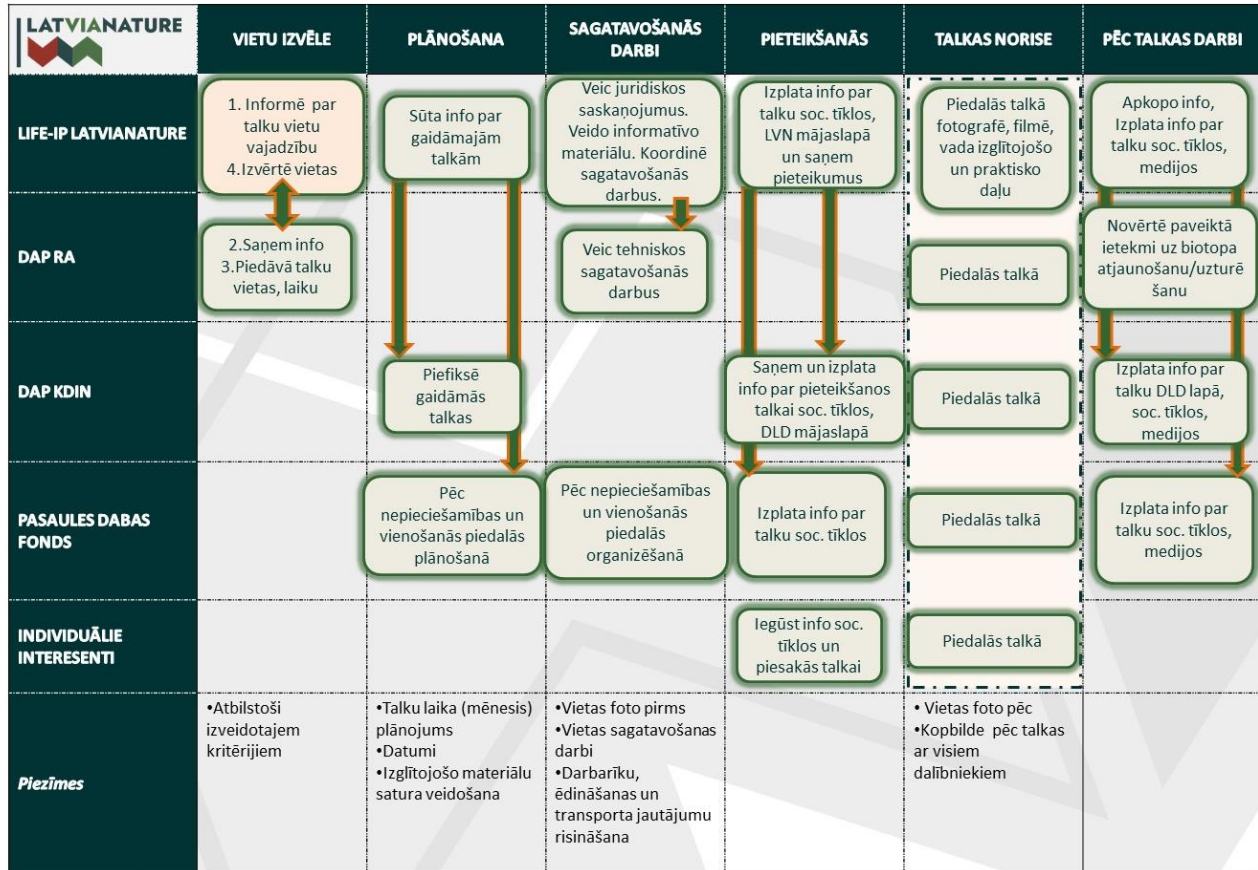
Pasākumos, ko organizēs LIFE-IP LatViaNature projekts, savstarpēji sadarbosies abos augstāk aprakstītajos sadarbības modeļos minētie partneri: Dabas aizsardzības pārvalde, tai skaitā Dabas aizsardzības pārvaldes reģionālās administrācijas (DAP RA) un Dabas aizsardzības pārvaldes Komunikācijas un dabas izglītības nodaļa (DAP KDIN), un sadarbības partneris Pasaules Dabas Fonds (PDF).

Pēc nepieciešamības un attiecīgo darbu specifikas, kā arī pēc projekta ekspertu ieteikumiem, projekts LIFE-IP LatViaNature organizēs gan atvērtā, gan slēgtā tipa talkas, kur abos variantos sadarbības modelis būs līdzīgs.

Būtisks projekta piensums jau esošajai "Daru labu dabai" iniciatīvai būs lielāks uzsvars uz dabas izglītību. Katra pasākumā sākumā projekta eksperts sniegs izglītojošu lekciju, kuras kopsavilkums (vai citādi noformēts materiāls) vēlāk kalpos kā uzskatāms un paliekošs informatīvais materiāls. Pēc lekcijas, eksperts kopīgi ar talkotājiem iesaistīsies biotopu atjaunošanas pieejas demonstrēšanā, skaidrojot darbu specifiku un pielietojamās metodes, tādējādi veicinot lielāku izpratni par darāmā darba jēgu, kontekstu un nereti arī par sarežģītājiem vai inovatīvajiem tehniskajiem aspektiem. Pasākumi tiks veidoti ar lielāku uzvaru uz kvalitatīvu izpildījumu demonstrāciju nevis kvantitāti darbu apjomu ziņā.

Atkarībā no konkrētā pasākuma veida un tematikas, pasākuma ietvaros var tikt veidotas sabiedrību iesaistošas, izglītojošas aktivitātes, piemēram, sugu atpazīšana eksperta pavadībā, zināšanu pārbaude viktorīnas veidā, kā arī jau esošo Dabas aizsardzības pārvaldes Dabas centru aizraujošo dabas spēļu izmantošana konkrētā biotopa iepazīšanai u.c. aktivitātes. Lielisks papildinājums izglītojošai darbībai atsevišķos brīvprātīgo iesaistes pasākumos (pēc nepieciešamības un specifikas) plānots inovatīvais busiņš - mobilā dabas izglītības klase, kas arī tiek veidota projekta LIFE-IP LatViaNature ietvaros.

LIFE-IP LatViaNature talkas organizatorisko darbu var iedalīt vairākos posmos - vietu izvēle, plānošana, sagatavošanās darbi, pieteikšanās, brīvprātīgo pasākuma (talkas) norise, pēc talkas darbi (skatīt 3. attēlu).

2. attēls. Piemērs atvērtā tipa pasākuma sadarbības shēmai ja pasākumu organizē LIFE-IP LatViaNature projekts

Vietu izvēle un plānošana. LIFE-IP LatViaNature informē DAP RA par nepieciešamību pēc talkošanas vietām. DAP RA apkopo aktuālos nepieciešamos darbus bioloģiskās daudzveidības atjaunošanai un sniedz priekšlikumus. LIFE-IP LatViaNature saņem informāciju un izvērtē vietas. Pēc nepieciešamības un savstarpējas vienošanās plānošanā iesaistās partneris PDF. LIFE-IP LatViaNature ieplāno talkas norisi (darbi, vieta, laiks), saskaņā ar šajā dokumentā izstrādātajiem kvalitātes kritērijiem un informē partneri PDF un DAP KDIN nodaļu.

Sagatavošanās darbi. LIFE-IP LatViaNature sadarbībā ar DAP RA veic nepieciešamos saskaņojumus gan ar zemes īpašniekiem (ja darbība risināsies ārpus DAP zemes), gan citus atbilstoši normatīvajiem aktiem. Kā arī veic nepieciešamo tirgus izpēti, līgumu slēgšanu u.c. dokumentu sagatavošanu

attiecībā uz darbarīkiem, ēdinātājiem, wc un transportu. Piesaista attiecīgo ekspertu un veido informatīvo materiālu. Pēc nepieciešamības un savstarpējas vienošanās sagatavošanas darbos iesaistās partneris PDF. DAP RA veic foto fiksācijas ar vietas izskatu pirms darbu veikšanas. Attiecīgā DAP RA veic tehniskos sagatavošanās darbus uz vietas plānotajā pasākuma vietā.

Pieteikšanās. LIFE-IP LatViaNature organizē dalībnieku pieteikšanos, sagatavo uzsaukumu par gaidāmo pasākumu, izplata to savos kanālos un mājaslapā latvianature.lv, kā arī saņem pieteikumus no individuālajiem interesentiem. Atbilstoši sagatavotajai informācijai, DAP KDIN sagatavoto informāciju izplata sociālajos tīklos un darulabudabai.lv mājaslapā. LIFE-IP LatViaNature informē partneri PDF, par informācijas izplatīšanu savos kanālos, ja attiecināms.

Talkas norise. Pasākumā piedalās organizatori un visi interesenti. LIFE-IP LatViaNature nodrošina izglītojošo daļu, foto fiksācijas un apkopo informāciju par notikušo pasākumu un veiktajiem darbiem, videomateriālu filmēšanu, kopbildi. Tehniskos darbus vada DAP RA sadarbībā ar piesaistīto ekspertu. DAP RA atbild par vietas savākšanu/novākšanos pēc pasākuma beigām.

Pēc talkas darbi. LIFE-IP LatViaNature informāciju par notikušo pasākumu nosūta DAP KDIN apkopošanai, izplatīšanai sociālajos tīklos, darulabudabai.lv mājaslapā. LIFE-IP LatViaNature pārsūta informāciju partnerim PDF izplatīšanai savos kanālos. DAP RA administrācijas daļa novērtē paveiktā atbilstību iecerētajām, savukārt DAP RA dabas daļa novērtē paveiktā ietekmi uz biotopu uzturēšanu.

Kvalitātes kritēriji publisku biotopu apsaimniekošanas pasākumu organizēšanai iniciatīvas "Daru labu dabai!" ietvaros

1. Atbilstība ES nozīmes biotopu aizsardzības un apsaimniekošanas vadlīnijām.
2. Pasākuma tematiskais vēstījums un izglītojošais raksturs dažādām auditorijām.
3. Komunikācija publiskajā telpā vides apziņas paplašināšanai sabiedrībā.
4. "Daru labu dabai" pasākums — klimatam un videi draudzīgs pasākums.

1. Atbilstība ES nozīmes biotopu aizsardzības un apsaimniekošanas vadlīnijām

(Atbilstība vismaz vienam kritērija apakšpunktam)

Kritērijs	Skaidrojums
1.1. Dižkoku atēnošana	<i>Viens no dažādu sugu izzušanas vai skaita samazināšanās cēloņiem ir vecu, lielu koku trūkums mežā. Dižkokiem dabas daudzveidības saglabāšanā ir ļoti liela loma. Latvijā ir reģistrēti 10 196 valsts nozīmes dižkoki. Šie koki ir dzīves telpa mazajiem zīdītājiem, putniem, kukaiņiem, piepēm, ķērpjiem un sūnām. Tie bagātina dabu arī ar saviem resnajiem, sausajiem zariem, dobumiem un deguma rētām.</i>
1.2. Invazīvo sugu apkarošana	<i>Invazīvās svešzemju sugas ir ļoti nozīmīgs apdraudējums bioloģiskajai daudzveidībai Latvijā un pasaulē. Cilvēka darbības rezultātā invazīvās sugas ir nonākušas jaunās teritorijās. Invazīvo sugu izskaušanai vai ierobežošanai nepieciešams regulārs darbs ilgākā laika posmā.</i>
1.3. Koku un krūmu izciršana, apauguma novākšana	<i>Biotopu (visbiežāk pļavu un zāļu purvu) atbrīvošana no apauguma palīdz atjaunoties biotopam raksturīgajiem augiem. Dabiskā biotopu atjaunošanās ir traucēta, jo samazinājies ir lielo zālēdāju skaits un teritorijas netiek apsaimniekotas.</i>
1.4. Niedru pļaušana un novākšana, mozaīkas ainavas veidošana	<i>Barības vielu pienese sekmē ūdenstilpju seklāko daļu aizaugšanu ar niedrēm, to apaugumam pakāpeniski izplešoties. Tās ir kā siets, kas neļauj ar vēju iznest krastā atmirušo augu daļas, tās arī paliek ūdenī un sadalās. Niedru pļaušana un izvākšana palīdz uzturēt tajās zivīm nepieciešamo skābekļa apjomu, mazina ūdenstilpju aizsērēšanu.</i>
1.5. Pļavu pļaušana, siena novākšana, pļavu stādīšana	<i>Dabiskās pļavas ir tikai 0,7 procenti no Latvijas teritorijas. Tā ir izzūdoša dabas vērtība. Ir nepieciešams nodrošināt labu aizsardzības stāvokli esošajiem dabiskajiem zālājiem un veicināt pašreizējo gan pamesto, gan apsaimniekoto atmatu un kultivēto zālāju atjaunošanu par dabiskiem zālājiem, palielinot to bioloģisko daudzveidību, atgriežot retās un aizsargājamās augu un dzīvnieku sugas.</i>

1.6. Ūdensteču atbrīvošana, straujteču veidošana	<i>Samazinoties ūpju caurplūdei, pasliktinās ūdeņu bioloģiskā kvalitāte, samazinās ūdens augu un ūdens dzīvnieku daudzveidība tajās. Upe ir gan daudzveidīga dzīvotne, gan migrācijas koridors. Šķēršļi traucē upei pilnvērtīgi veikt tās dabisko uzdevumu. Ļoti bieži tās ir cilvēku veidotas būves, vai netieša ietekme šo būvju vai citas saimnieciskās darbības rezultātā.</i>
1.7. Erozijas novēršana	<i>Jūras krastu erozija ir dabisks process, kuru pastiprina cilvēku ietekmes, kas saistītas ar nepārdomātu teritorijas attīstības plānošanu vai saimniekošanu un, paradumiem mājsaimniecībās. Lai saglabātu dzīvotnes un, piekrastei raksturīgo bioloģisko daudzveidību, ir iespējams stiprināt kāpas.</i>
1.8. Mežu biotopu atjaunošana	<i>Dabiskā traucējuma atdarināšana boreālajā mežā palīdz saglabāt un atjaunot biotopu. Savukārt veicot krūmu ciršanu un zāģēšanu samazinās zemesdzīvnieku apņojums un tiek samazināta augsnes bagātināšanās no lapu nobirām, kas ļauj saglabāt piemērotas augsnes īpašības konkrētajām augu sugām. Savukārt, pelēko kāpu biotopā galvenais apdraudējums ir tā aizaugšana ar kokiem un krūmiem, tādēļ nepieciešams veikt regulāru apsaimniekošanu, kā piemēram koku un krūmu apauguma novākšana, mazo priežu ravēšana, atsevišķos gadījumos arī nobiru vākšana vai augsnes virskārtas noņemšana.</i>
1.9. Eksperimentālie pasākumi un biotopi pilsētvidē	<i>Pasākumi ar brīvprātīgo iesaisti, kas organizēti citu Eiropas Savienības biotopu atjaunošanas projektu atbalstam, piemēram, SAM, CoHaBit, paplašina "Daru labu dabai" iniciatīvā sabiedrībai komunikējamo tēmu loku. Atsaucoties uz pilsētu pašvaldību un vietējo kopienu interesi, tiek atbalstīti pasākumi, kas meklē un sniedz jaunus risinājumus dabas daudzveidības atjaunotnei pilsētvidē.</i>

2. Pasākuma tematiskais vēstījums un izglītojošais raksturs dažādām auditorijām

(Atbilstība pēc iespējas vairāk apakšpunktiem)

Kritērijs	Skaidrojums
2.1. Nodrošināta dabas izglītības speciālista (u) dalība pasākumā	<i>Pasākuma ievada daļā 1 vai 2 eksperti izglīto dalībniekus par konkrēto biotopu, veicamo darbu svarīgumu, skaidrojot, ka darbiem ir seku likvidēšanas un biotopa atjaunojošs raksturs.</i>
2.2. Pasākuma eksperta(u) attieksme/spēja skaidrot bioloģiskās daudzveidības situāciju Latvijas, ES un globālā kontekstā	<i>Sabiedrības iesaistes pasākumos būtiski sniegt izpratni par bioloģiskās daudzveidības situāciju pasaulē, tās izzušanas galvenajiem iemesliem un nepieciešamību/iespējām mainīt ikdienas un saimniekošanas paradumus.</i>
2.3. Pasākumā klātesošo ekspertu radošums, atvērtība, komunikācijas spējas, gatavība diskutēt ar dalībniekiem, atbildēt uz jautājumiem	<i>Pasākuma dalībnieku nodomi un motīvi var būt dažādi. Svarīgi ir izprast attiecīgā kolektīva vai indivīda klātbūtnes sajūtu un spēt veidot sarunu/dialogu.</i>

2.4. Pasākuma dalībnieku zināšanu līmeņa kontrole/ pārbaude	<i>Pasākuma noslēgumā tiek veikta īsa aptauja (tests, jautājumu atbilžu spēle vai cits atbilstoši auditorijai un iespējām) zināšanu un izpratnes nostiprināšanai dalībniekos par konkrēto biotopu, cilvēku ietekmēm un atjaunošanas darbiem.</i>
2.5. Jaunu prasmju apgūšana biotopu atjaunošanai/apsaimniekošanai	<i>Pasākuma dalībnieki iegūst praktiskas iemaņas un prasmes, ko vēlāk varēs pielietot savos zemes īpašumos vai dalīties ar tām.</i>

3. Komunikācijai publiskajā telpā vides apziņas paplašināšanai sabiedrībā (Atbilstība pēc iespējas vairāk apakšpunktiem)

Kritērijs	Skaidrojums
3.1. Pasākuma aprakstā iekļauta unikāla dabas informācija - retas sugu atradnes, reti biotopi, pasākuma unikalitāte vai pasākuma pēctecības vai paredzamo izmaiņu dabā nozīmīgums u.c.	<i>Pirmais solis ir radīt mediju interesi, kas attiecīgi nodrošinās ziņas pieejamību plašākai sabiedrībai.</i>
3.2. Informācijas saņēmējs spēj identificēties ar pasākuma aprakstā skaidroto biotopa (sugu) problemātiku un veicamo darbu nepieciešamību	<i>Ziņai jāsniedz atbilde uz tāda veida jautājumiem: Kāds man labums no tā, ka es vai kāds cits atjauno, piemēram, Rakšu purvu? Ziņas saņēmējam jāspēj identificēties ar kādu no ziņas elementiem, saredzot to svarīgu savā dzīvē.</i>
3.3. Pasākuma aprakstā sniegta informācija par paradumu maiņas ikdienā nepieciešamību bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai	<i>Pasākuma norises komunikācija var tikt izmantota, lai uzrunātu ne tikai dalībniekus, bet arī pārējos ziņas saņēmējus medijos, rosinot domāt par bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un paradumu maiņu ikdienā.</i>
3.4. Informācija par pasākumu pieejama video formātā	<i>Sociālajos tīklos video formāts ir viens no efektīvākajiem auditorijas sasniedzamības ziņā. Pirms vai pēc pasākuma vēlams izveidot īsu(s) video FB, IG vai citās platformās.</i>
3.5. Foto	<i>Pirms darbu veikšanas un pēc darbu veikšanas - svarīgs elements drukāto mediju komunikācijā un darbu novērtēšanā</i>

4. "Daru labu dabai" pasākums ievēro klimatam un videi draudzīga pasākuma pamatprincipus

(Atbilstība pēc iespējas vairāk apakšpunktiem)

Iniciatīva "Daru Labu Dabai" tiecas uz aprites ekonomikas principu ievērošanu, iespēju robežās mazinot pasākumu ietekmi uz klimatu un vidi.

Kritērijs	Skaidrojums
4.1. Transporta izvēle, vietu piepildījums un dzinēju nedarbināšana, stāvot pasākuma vietā	<p><i>Gan pasākuma organizatoriem, gan dalībniekiem jāveicina pēc iespējas klimatam draudzīgāka transporta izvēle.</i></p> <p><i>Izvēloties auto transportu vai organizējot iepirkuma procedūru autobusa izvēlei, jāveicina piemērotākā izmēra transportlīdzekļa izvēle ar iespējami zemākajām CO₂ emisijām.</i></p> <p><i>Priekšroka dodama, kur iespējams, elektroauto vai hibrīdauto.</i></p> <p><i>Jānodrošina optimāla izmēra autobusu izvēle, pēc iespējas tuvāk paredzamajam dalībnieku skaitam (piemēram, ja dalībnieku skaits ir līdz 25 cilvēkiem, tad izvēlamies autobusu ar 25 pasažieru vietām nevis 40 vietām).</i></p> <p><i>Jāveicina pēc iespējas optimālāks pasažieru skaits katrā transportlīdzeklī, maksimāli izmantojot pieejamo vietu skaitu.</i></p> <p><i>Pieredze rāda, ka bieži talkotāji ierodas pasākuma vietā vieglajos transportlīdzekļos, nepietiekošu uzmanību pievēršot iespējai sakooperēties kopīgam braucienam. Vērtējot pasākuma ietekmes uz klimatu mazināšanas iespējas, transportlīdzekļu piepildījums ir būtisks.</i></p> <p><i>Kur iespējams un piemēroti, tuvi attālumi jāveic ar sabiedrisko transportu, velotransportu, airu laivu vai ejami kājām.</i></p>
4.2. Priekšroka tiek sniegta videi draudzīgi audzētiem produktiem, vietējam ēdinātājam un, ja iespējams, veģetāram uzturam	<p><i>Pārtikas sistēma lielā mērā ir atbildīga par bioloģiskās daudzveidības samazināšanos pasaulē un Latvijā. Pasākumā, kas vērsts uz bioloģiskās daudzveidības atjaunošanu, īpaša uzmanība jāpievērš ēdinātāja un uztura izvēlei, lai tas būtu pēc iespējas videi draudzīgs.</i></p> <p><i>Veģetārais uzturs savukārt mazina CO₂ emisijas no lopkopības un lauksaimniecības, un tādējādi veģetāru ēdienkarti ir vēlams un rekomendējams izvēlēties pasākumā, lai mazinātu pasākuma ietekmi uz klimatu.</i></p> <p><i>Savukārt vietējā ēdinātāja izvēle ļauj samazināt CO₂ emisijas no transporta, kas nepieciešams, lai piegādātu ēdienu pasākuma dalībniekiem.</i></p>
4.3. Ēdināšanā tiek izmantoti savi līdzpaņemtie trauki vai pēc iespējas tiek	<p><i>Vienreizējo trauku lietošana rada liekus atkritumus. Ja pasākuma organizatoriskās iespējas tomēr neļauj izvairīties no vienreizēju trauku lietošanas, tie jāizvēlas no jau pārstrādātiem materiāliem vai materiāliem, kuri vieglāk sadalās.</i></p>

organizēti trauki, kas nav vienreiz lietojami	
4.4. Dzeramā ūdens nodrošināšana no lieliem iepakojumiem	<i>Ūdeni dalībniekiem vēlams piedāvāt uzpildītu lielās tvertnēs, tā izvairoties fasētā ūdens izmantošanas, jo sevišķi no mazo plastmasas pudeļu lietošanas.</i>
4.5. Darbam nepieciešamie materiāli (maisi no pārstrādātiem materiāliem, cimdi) iespēju robežās tiek izmantoti atkārtoti	<i>Pasākumā izmantotie cimdi var tikt savākti un mazgāti, tā taupot dabas un organizācijas resursus, kā arī demonstrējot labo praksi pasākumu dalībniekiem.</i>
4.6. Atkritumu šķirošana un lieku atkritumu neradīšana	<i>Pasākuma laikā jāizvairās no lieku atkritumu radīšanas. Radušos atkritumus vai dabas teritorijā savāktos atkritumus jāšķiro.</i>

Projekts "Natura 2000 aizsargājamo teritoriju pārvaldības un apsaimniekošanas optimizācija" (LIFE19 IPE/LV/000010 LIFE-IP LatViaNature) tiek īstenots ar Eiropas Savienības LIFE programmas un VRAA finansiālu atbalstu.

Informācija atspoguļo tikai projekta LIFE IP LatViaNature īstenošanu redzējumu, Eiropas Komisijas Mazo un vidējo uzņēmumu izpildaģentūra nav atbildīga par šeit sniegtās informācijas iespējamo izmantojumu.

